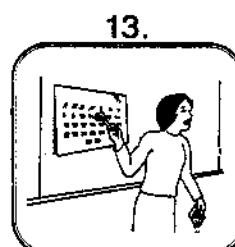
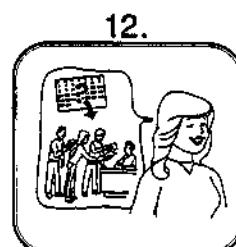
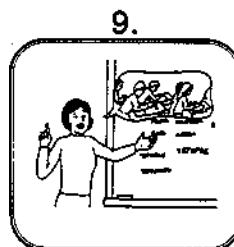
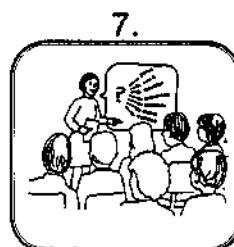
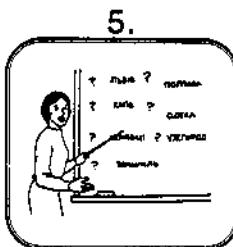
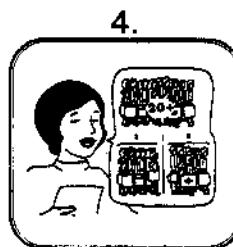
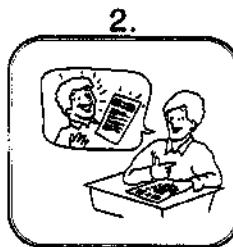

Розмова тридцять сьома

Завдання – Написати про обмін

Особи: панна Вівчár, Лéся, Андрíй, Тарáс

- ① п-на Вівчár: Сьогодні далі розмовлятимо про обмін. Що думаете ви про цей плян?
- ② Андрíй: Мені він дуже подобається.
- ③ Лéся: У листі я читала, що тільки двадцять учнів поїде, а в нас п'ятдесят п'ять вивчають українську мóву.
- ④ п-на Вівчár: Якщо більше зголоситься, розділимо на дві групи.
- ⑤ Отже до вýбору такі містá: Ужгород, Львів, Чернівці, Тернопіль, Кíїв, Полтáва або Одéса.
- ⑥ Тарáс: Панно Вівчár, коли вýрішимо до якого міста поїдемо?
- ⑦ п-на Вівчár: Ви самі вýрішите цю спрáву.
- ⑧ Тарáс: Як це так – самі?
- ⑨ п-на Вівчár: Слухайте, уважно! Я вам поясн-. Ваше завдання – описати одне з нáзваних міст.
- ⑩ Андрíй: О, тепер ясно! Передусім, самі довідаємося про кóжне місто.
- ⑪ п-на Вівчár: А опісля голосуватимете, до якого міста поїхати.
- ⑫ Лéся: Коли здати вам цей есéй?
- ⑬ п-на Вівчár: За тýждень!

Завдання 116

Передусім прочитайте речення. Опісля вирішіть, чи речення подають правильну інформацію, чи ні.

	так	ні
1. Студенти далі розмовляють з учителькою про обмін.	_____	_____
2. Студентам не подобався плян.	_____	_____
3. Тільки двадцять студентів вивчає українську мову.	_____	_____
4. П'ятдесят п'ять студентів зголосилося на обмін.	_____	_____
5. Студенти самі вирішать, до якого міста поїдуть.	_____	_____
6. Учителька подала чотири міста до вибору.	_____	_____
7. Треба здати есей за тиждень.	_____	_____
8. Завдання було – описати кожне місто.	_____	_____
9. Учителька пояснила завдання.	_____	_____
10. Студенти не розуміли, як вони самі вирішать, до якого міста поїдуть.	_____	_____
11. Учителька розділить студентів на дві групи, якщо багато зголоситься.	_____	_____
12. Студенти голосуватимуть, до якого міста поїхати, тоді опишуть одне місто.	_____	_____
13. Учителька довідається про кожне місто.	_____	_____
14. Студентам, нарешті, було ясно, як вони вирішать, до якого міста поїдуть.	_____	_____
15. Студентам подобалося завдання.	_____	_____

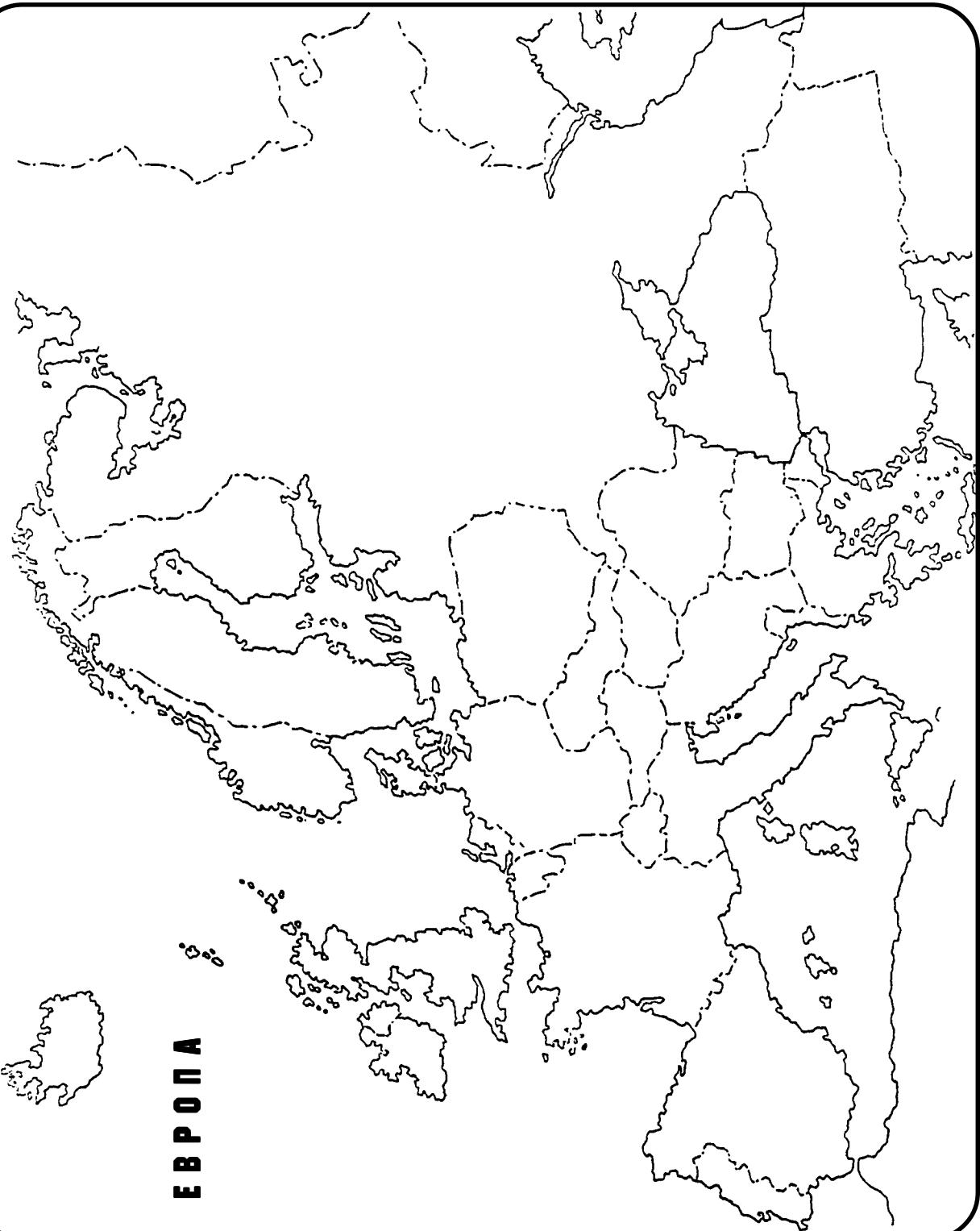
Завдання 117

Перепишіть неправильні речення у Завданні 116 так, щоб вони стали правильні.

Завдання 118

Пригадайте Розмови 36 та 37, тоді відповідайте на питання.

1. Де студенти читали про обмін?
2. Що студенти довідалися про українську мову у школі?
3. Де студенти розмовляли про обмін?
4. З ким вони розмовляли?
5. Що студенти довідалися про плян обміну?
6. Що студенти думали про плян?
7. Хто буде вирішувати, до якого міста вони поїдуть?
8. Коли голосуватимуть?
9. Скільки студентів поїде на обмін?
10. До якого міста поїдуть?
11. Яке завдання дала вчителька?
12. Скільки часу мали студенти, щоб написати завдання?
13. Скільки міст було до вибору?
14. Що директор зробить, якщо сорок студентів зголоситься на обмін?
15. Яку справу треба вирішити?

ЄВРОПА

Завдання 119

Ось карта Європи і список країн Європи. Погляньте на велику карту Європи в бібліотеці й позначіть 20 країн на ваш вибір на карті Європи в зошиті.

Країни Європи:

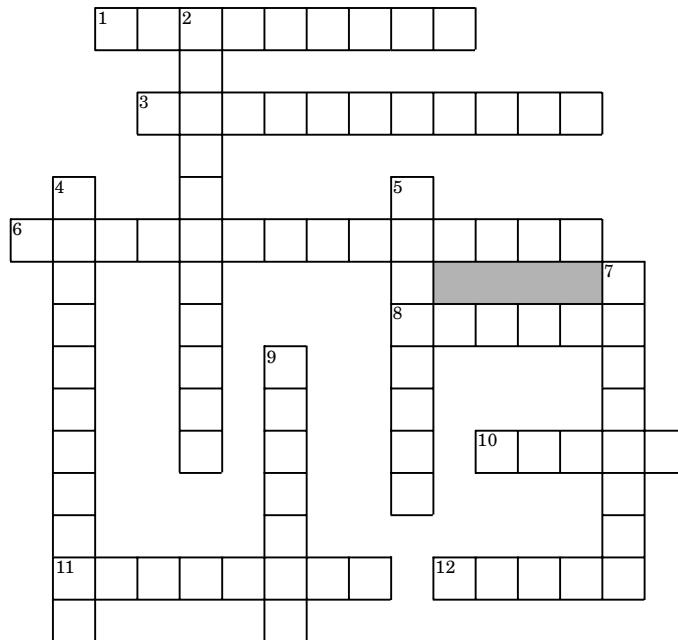
Австрія	Англія	Албанія	Бельгія
Білорусь	Болгарія	Голандія	Греція
Данія	Естонія	Ірландія	Ісландія
Іспанія	Італія	Латвія	Литва
Молдова	Німеччина	Норвегія	Польща
Португалія	Росія	Румунія	Угорщина
Україна	Фінляндія	Франція	Чехія
Словаччина	Швейцарія	Швеція	Шотландія

Завдання 120

Уважно погляньте на зразки. Впишіть відповідні слова.

країна	люди	мова
1. Україна	українці	українська
2. Іспанія	іспанці	іспанська
3. Шотландія		шотландська
4. Ірландія		
5. Фінляндія		
6. Швеція	<u>шведи</u>	
7. Англія	англійці	<u>англійська</u>
8. Італія		
9. Бельгія		
10. Литва		
11. Австрія		
12. Росія		<u>російська</u>
13. Польща		польська
14. Білорусь	<u>білоруси</u>	
15. Румунія		
16. Греція		<u>грецька</u>
17. Болгарія	<u>болгари</u>	
18. Голандія		
19. Німеччина		<u>німецька</u>
20. Франція	<u>французи</u>	
21. Угорщина	угорці	
22. Естонія		
23. Канада		
24. Америка		

Хрестиківка 7

Поземно →

1. Директор _____ студентів на дві групи.
3. Учні самі _____ про кожне місто.
6. Всі учні _____, до якого міста поїдуть.
8. Ми _____ в листі, що поїде тільки двадцять студентів.
10. Я _____ місто Львів.
11. Учитель говорить, а учні уважно _____.
12. Треба _____ есей за тиждень.

Доземно ↓

2. Іван думає _____ на обмін.
4. Анні не _____ плян.
5. Ми _____ дві мови – українську й англійську.
7. Коли ви _____, що поїдете на обмін?
9. Учителька _____ завдання.

Завдання 121

Погляньте на зразок, тоді відповідайте на питання, вживаючи у відповідях числа в дужках.

Зразок: Скільки батьків відповіли на лист від директора? (20)

Двадцять батьків відповіли на лист від директора.

1. Скільки справ вирішать студенти? (1)
2. Якщо багато зголоситься, на скільки груп розділять студентів? (2)
3. Скільки студентів вивчає українську мову? (55)
4. Скільки міст маємо до вибору? (7)
5. Скільки завдань дала вчителька? (6)
6. За скільки тижнів треба здати есей? (1)
7. Скільки студентів зголоситься на обмін? (43)
8. Скільки шкіл у місті? (28)
9. Скільки клясних кімнат у школі? (17)
10. Скільки студентів у кожній кімнаті? (24)
11. Скільки студентів у школі? (405)
12. Скільки учительок у кожній клясній кімнаті? (1)
13. Скільки вчителів у школі? (19)

Завдання 122

Уважно погляньте на зразки. Перепишіть кожне речення за поданими зразками.

Зразки: 1. (Описати) (1) з названих (місто).

Опиши одне з названих міст.

2. (Прочитати) (1) з названих (книжка).

Прочитай одну з названих книжок.

3. (Подумати) про (1) з названих (курс).

Подумай про один з названих курсів.

1. (Записатися) на (1) з названих (обмін).
2. (Вирішити) (1) з названих (справа).
3. (Довідатися) про (1) з названих (завдання).
4. (Голосувати) за (1) з названих (плян).
5. (Написати) про (1) з названих (школа).
6. (Розказати) про (1) з названих (оповідання).
7. (Зголоситися) на (1) з названих (домашня робота).
8. (Вибирати) (1) з названих (колір).
9. (Вивчати) (1) з названих (мова).
10. (Розділити) (1) з названих (група).
11. (Купити) (1) з названих (авто).
12. (Пояснити) (1) з названих (речення).
13. (Пригадати) (1) з названих (загадка).
14. (Послухати) (1) з названих (касетка).

Завдання 123

Фрази:

- кожний названий • кожну названу • кожне назване

Погляньте на подані фрази. Прочитайте речення й впишіть відповідні фрази.

1. Студенти, довідайтесь про _____ місто!
2. Леся прочитає _____ книжку.
3. Батьки вирішать _____ справу.
4. Директор подумає про _____ плян.
5. Учитель пояснить _____ завдання.
6. Степан вивчає _____ мову.
7. Ми не знаємо, коли здати _____ есей.
8. Дівчата розмовлятимуть про _____ оповідання.
9. Іван й я слухатимемо _____ касетку.
10. Кухарка готуватиме _____ сандвіч.
11. Чи ти співатимеш _____ пісню?
12. Чи ви відвідаєте _____ музей?
13. Студент перепише _____ речення.

Завдання 124

Пригадайте прислівники часу. Уважно прочитайте кожне питальне речення й напишіть відповідь, вживаючи відповідний прислівник часу.

1. Коли треба здати це завдання? Це завдання треба здати завтра.
2. Коли Іван опише цей плян?
3. Коли батьки вирішать цю справу?
4. Коли ти подумаєш про ці названі міста?
5. Коли ви розкажете батькам про цей обмін?
6. Коли студенти голосуватимуть, до якого міста поїхати?
7. Коли мама прочитає лист від директора?
8. Коли вчитель розділить студентів на дві групи?
9. Коли ми довідаемся, хто зголосився на обмін?

Завдання 125

Погляньте на зразок речення. Закінчіть речення за зразком.

Зразок: Якщо татові подобається плян, він дозволить мені поїхати на обмін.

1. Якщо думаєш поїхати на обмін, _____.
2. Якщо Маруся зголоситься заспівати пісню, _____.
3. Якщо хочеш купити мотоцикл, _____.
4. Якщо голосуватимуть завтра, _____.
5. Якщо я опишу місто Київ, _____.
6. Якщо студенти вивчають українську мову, _____.
7. Якщо Іван читав лист від директора, _____.
8. Якщо прочитаемо історію, _____.
9. Якщо більше довідається про обмін, _____.

Завдання 126

Впишіть відповідну форму прислівника.

звичайний ступінь	вищий ступінь	найвищий ступінь
1. багато	більше	найбільше
2. гарно	гарніше	найгарніше
3. скоро		найскоріше
4. _____	тихіше	
5. часто		
6. близько	ближче	
7. далеко		найдальше
8. дорого		найдорожче
9. довго		
10. вигідно		
11. мало	менше	
12. _____	пізніше	
13. _____		найповільніше
14. _____	швидше	
15. приемно		
16. цікаво		
17. добре		

Завдання 127

Напишіть 9 речень, вживаючи по 3 прислівники кожного ступеня.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____

Завдання 128

Перепишіть речення за поданим зразком.

Зразок: У школі (340) студентів, але тільки (100) грає в футбол.

У школі триста сорок студентів, але тільки сто грає в футбол.

1. У класі (30) учнів, але тільки (10) вивчає українську мову.
2. У бібліотеці (900) книжок, але тільки (8) подають інформацію про Україну.
3. У школі (26) учителів, але тільки (5) поїде на обмін.
4. У мене (12) товаришів, але тільки (7) живе в Едмонтоні.
5. У родині (4) хлопці, але тільки (1) має авто.

Читання 16

Андрієве завдання

Андрій Боднарчук зайшов до шкільної бібліотеки пошукати інформацію про міста, запропоновані/названі на обмін. Завдання було описати одне з названих міст, але Андрій ще не вирішив, яке місто описувати. Він зібрав усі книжки – енциклопедії, підручники географії та історії, атласи, журнали та всякі інші матеріали, де написане слово „Україна”.

Чотири дні сидів Андрій увесь вільний час у шкільній бібліотеці та читав. А в суботу пішов до міської бібліотеки й читав там від ранку до вечора.

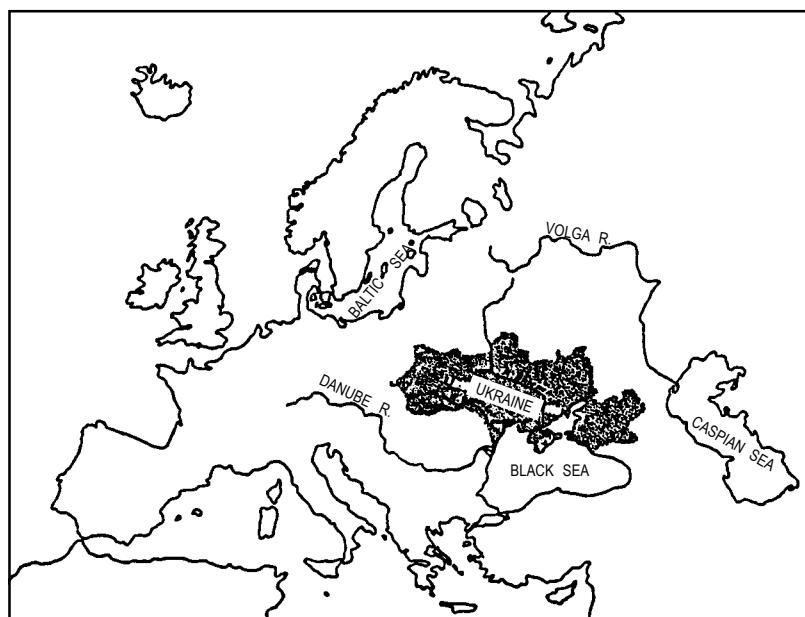
Дуже багато довідався Андрій про Україну. Він здивувався, що було так багато інформації про Україну. А ще більше здивувався, що він так мало знав про країну, звідки походили його прадіди. Андрій заповнив увесь зошит нотатками про цікаві події в історії України, про визначних українців та взагалі про все, що йому подобалося, коли читав.

У неділю після обіду написав Андрій есей. Але він не описав будь-яке з названих міст, як просила панна Вівчар. Андрій списав ту цікаву загальну інформацію про Україну та українців, що йому найбільше сподобалася. Він думав, що ця інформація сподобається всім студентам, які вивчають українську мову, а також тим, що поїдуть на обмін. Андрій надіявся/сподівався, що панні Вівчар також сподобається есей. Якщо ні, то він пояснить, чому він так написав. Ось письмова робота, що написав Андрій.

Цікава інформація про Україну та українців

Подаю список цікавої інформації про Україну та українців, з якою ознайомився, коли читав про міста в бібліотеках. Я знайшов все це в енциклопедіях, підручниках історії й географії, атласах та різних журналах. Ця інформація мене дуже захопила, бо я дуже мало знав про країну своїх давніх предків.

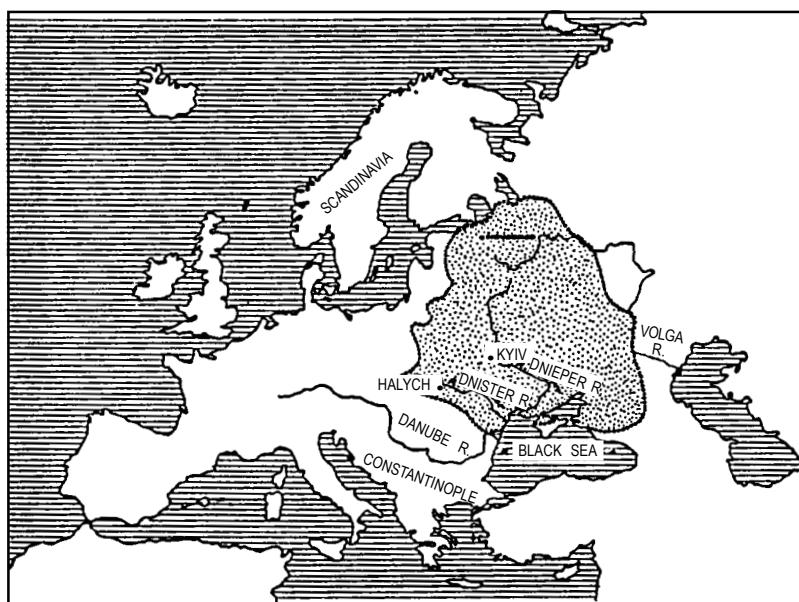
- Територія Європи становить 10,459,000 квадратних кілометрів. На цій території живе приблизно 55 мільйонів українців.

Етнографічна територія українського народу в Європі.

- Територія України займає 603,700 кв. кілометрів, на ній проживає приблизно 52 мільйони населення.
- Територія України – друга після Росії за розміром в Європі. Україна більша ніж:

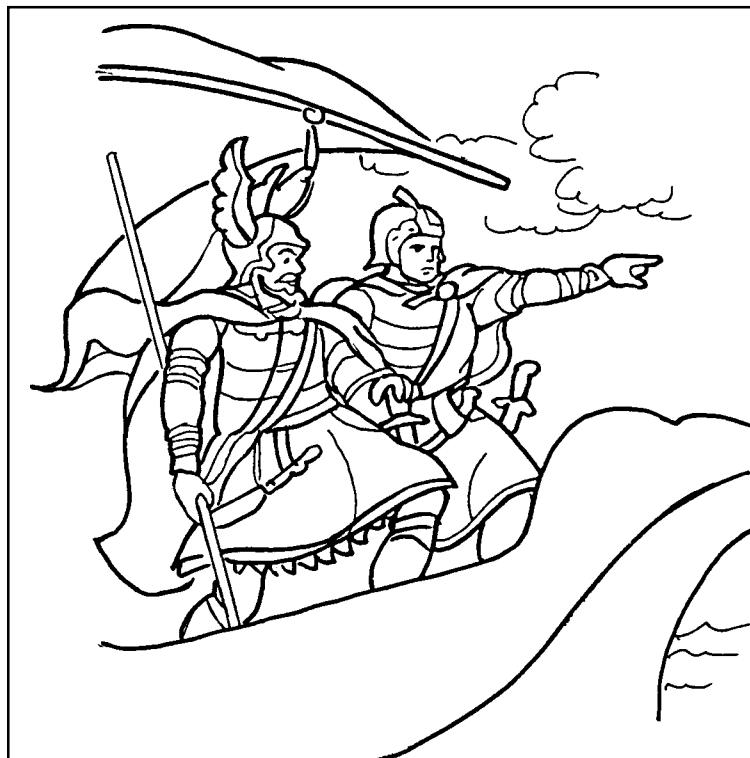
Франція	551,500 кв. кілометрів
Іспанія	505,000 кв. кілометрів
Швеція	450,000 кв. кілометрів
Німеччина	356,733 кв. кілометрів
- Українці належать до великого слов'янського роду. Слов'яни завжди жили в східній і центральній Європі. Давніх слов'янських племен було багато, їх різно називали. Тепер слов'яни називаються так: українці, росіяни, білоруси, поляки, чехи, словаки, болгари, серби, македонці, хорвати та інші.
- Ніхто не знає, відколи й як довго поляни, одне зі слов'янських племен, жили на території, де тепер місто Київ. Землю називали РУСЬ, а люди називалися русичі або русини. Найголовніше місто в полян було Київ.
- Кожне слов'янське плем'я мало свого князя, якого самі вибиралі на зборах, що називалися ради або віча.
- Київський князь завоював сусідні слов'янські племена й приєднав їх до своєї землі. І так почалася давня українська держава, що називалася **Київська Держава**, або **Київська Русь**.
- Давня Київська Держава була дуже славна й сильна. Тодішні європейські держави (Греція, Франція та інші) знали її. Багато можна довідатися про неї з історії цих держав.

Давня Київська Держава

- Перші князі Київської Держави були варяги, яких звали Аскольд і Дир. У році 860-му вони пливли Дніпром по дорозі до Царгороду, побачили Київ, і він дуже сподобався їм. Аскольд і Дир увійшли в місто й сказали киянам: „Ми варяги. Ми їдемо до Царгороду, але нам дуже сподобалося ваше місто. Ми бажаємо залишитися тут. Дозвольте нам бути вашими князями. Ми будемо боронити вас від нападів чужих племен, а ви платіть нам малу данину, щоб ми могли утримувати військо та урядувати містом.”

Кияни скликали раду й вирішили прийняти Аскольда й Дира за своїх князів.
І так почалася славна Київська Держава!

Аскольд і Дир

- Князь Олег (879 – 914) робив багато воєнних походів. Олега називали „віщим (надзвичайним) князем” тому, що він у всьому мав щастя – чого захотів, так і ставалося!

У році 911 князь Олег підписав торгівельну угоду із греками. У цій угоді грецький цар дозволив київським купцям продавати шкіри, мед і віск у столиці Царгороді, а там купувати південну садовину, золоті й срібні речі, вино й коштовні матерії. Цю угоду князь Олег підписав так: „Олег, великий князь руський”.

- Князь Ігор (914 – 945) також підписав угоду з греками 944 року. Під угодою крім підпису князя Ігоря було ще двадцять імен, які називали себе „світлішими й великими князями”. Видно, що тоді в Україні було багато князів, але всі вони мусили слухати великого князя київського.

Напевно Ігор був дуже сильний і завзятий, коли вмів держати так багато князів під своєю владою.

Князя Ігоря вбило плем'я древлян, що жило на північний захід від Києва. Воно не хотіло платити Ігореві данину.

- Княгиня Ольга (945 – 960) була дружиною князя Ігоря. Коли Ігоря вбили, їхній син Святослав був ще замалий княжити, тому княгинею стала Ольга. Вона правила державою за нього. Ольга була вродлива, дуже розумна й хитра.

Княгиня Ольга перша між князів прийняла християнську віру. Вона поїхала до Царгороду, щоб там охреститися. Грецький цар дуже полюбив її й хотів з нею одружитися. Ольга не хотіла лишитися в Греції, але також не хотіла образити царя. Отож вона йому скаказа: „Добре, вийду за тебе, але найперше мушу охреститися, бо ти християнин, а я поганка.”

Тоді Ольгу охрестили й дали їй ім'я Олена. А одним з кумів був цар. Після хрещення він пригадав Ользі, що вона обіцяла бути його дружиною. Ольга відповіла: „Я дуже радо була б твоєю дружиною, але ти мій хресний батько, тому не можна тобі брати за дружину свою хресну дочку!”

Цар сказав їй: „Перемудрила ти мене, Ольго!”
Тоді він дав їй багато подарунків, і Ольга повернулася до Києва.

Княгиня Ольга розумно й міцно правила державою.
Коли її син Святослав виріс, вона передала їйому владу.

- Слов'янські племена були поганами. Вони вірили, що світом править багато богів.

Перун – найстарший бог, управляє громами й блискавками та карав лихих людей. Його дерев'яна постать із срібною головою й золотими вусами стояла на горі в Києві.

Дажбог – бог сонця, давав людям тепло й світло, щастя й багатство.

Волос – опікувався худобою.

Сварожич – бог вогню.

Стрибог – бог вітру, посылав вітри, негоду й посуху.

Лада – богиня краси й порядку.

Ярило – бог весни й кохання.

Слов'яни ще вірили, що у водах живуть **водяники** й **русалки**, у полі – **польовики**, у лісі – **лісовики**, у хатах – **домовики**, а в болотах – **дідьки**.

- За княжих часів були вже християни в Києві, хоч було їх мало. Літопис переказує, що в Києві була церква св. Іллі, та що княгиня Ольга ходила туди, щоб учитися християнської віри.
- Князь Святослав Хоробрий (960 – 972) багато воював. Хоч був князем, більше жив разом зі своїми вояками, ніж у палацах у Києві. За це вояки його дуже любили й шанували. А вороги боялися його, але також і шанували, бо він завжди посилив поперед себе клич: „Іду на вас!” Робив це він тому, що вважав, що було б не полицарському нападати несподівано на когось.
- Літопис описує смерть князя Святослава так: Печеніги напали на Святослава, коли він повертається з Болгарії до Києва, і вбили його. Печенізький вождь узяв череп Святослава і зробив з нього собі чашу на вино. Вождь покрив череп золотом і

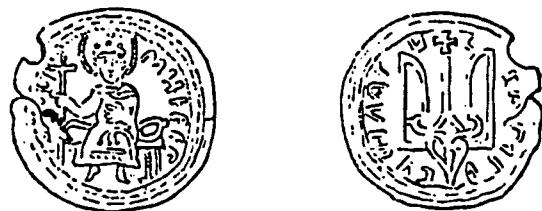
Княгиня Ольга

написав на ньому такі слова: „Чужого шукаючи – своє загубив!”

- Князь Володимир Великий (979 – 1015), син Святослава й внук Княгині Ольги, дуже зміцнив Українську Державу. Він одружився з дочкою візантійського царя і прийняв християнську віру. А в році 988-му запросив грецького митрополита та священиків, щоб охрестити весь народ у православну (східно-християнську) віру. Українська Церква називає Володимира святым тому, що він охрестив усю Україну.

- Князя Володимира називають Великим, бо він зробив українську державу великою та міцною. Він будував школи, церкви й міста. Він також робив перші срібні українські гроші. На одному боці був образ Володимира, а на другому – державний герб, тризуб.

- Легенда про місто Переяслав

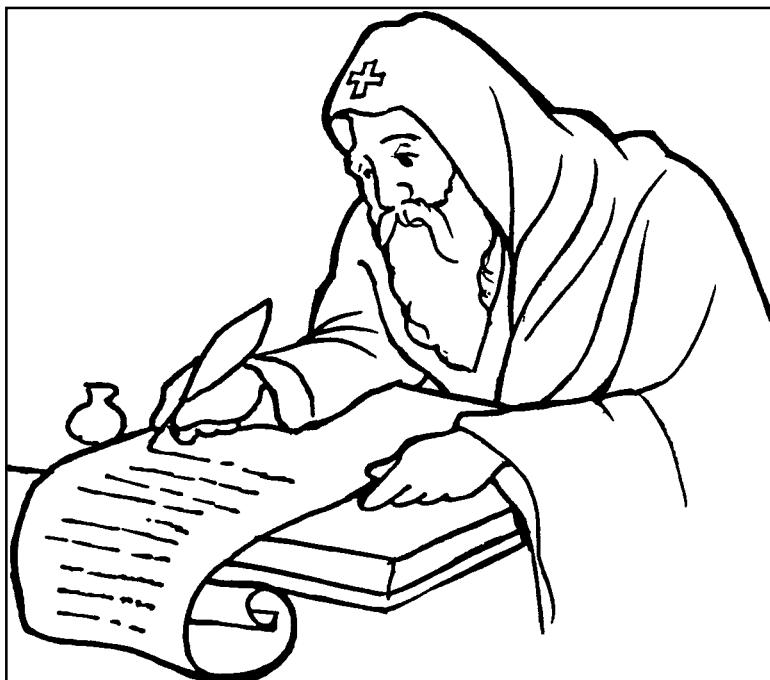
Печеніги часто нападали на українські землі. Одного разу печеніги підійшли під самий Київ. Князь Володимир вийшов проти них із військом. Але вождь печенігів сказав Володимирові: „Нащо маємо воювати та вбивати своїх людей? Краще виберімо по одному силачеві зі своїх військ, і нехай вони обидва б'уться. Якщо твій поборе мого, тоді ми заберемося з України. Коли мій поб'є твого, тоді будемо вас три роки воювати.”

Князь Володимир згодився на це, але зажурився, чи знайде такого силача в своєму війську. Незабаром зголосився один чоловік, на ім'я Кирило Кожум'яка, і сказав, що буде боротися з печенігом. Рано вранці зійшлися обидва війська, а наперед вийшли борці. Печеніг був дуже високий і грубий, а Кирило був росту невеликого, але досить кремезний. Зчепилися борці, і Кирило обійняв печеніга так сильно, що кості йому поламав. Печеніг відразу ж помер. Такий сильний був Кирило! Тоді кинув Кирило печеніга мертвого на землю й наступив ногою на голову.

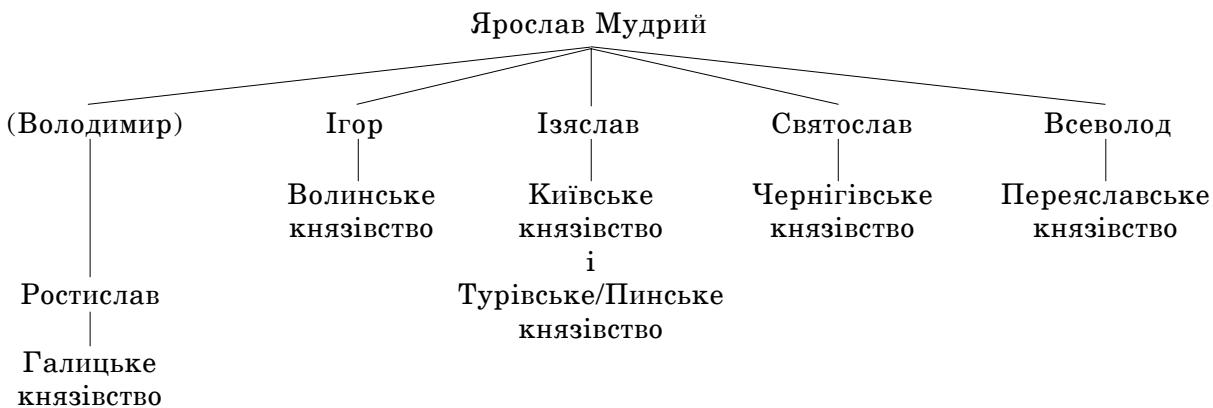
Князь Володимир та його військо дуже зраділи, а печеніги повтікали в степ і більше не поверталися. А на тому місці, де боролися борці, Володимир побудував місто і назвав його **Переяслав**, що значить місце, де він перейняв славу від печенігів.

- Літописець Нестор

За часів Володимира Великого та його сина Ярослава Мудрого жив у Києві вчений чернець Нестор, який описав у великій книзі все те, що діялося в Україні від найдавніших часів аж до часів князя Ярослава. Ця книга називається **Несторів літопис**. Після Нестора було ще кілька літописців пізніших часів.

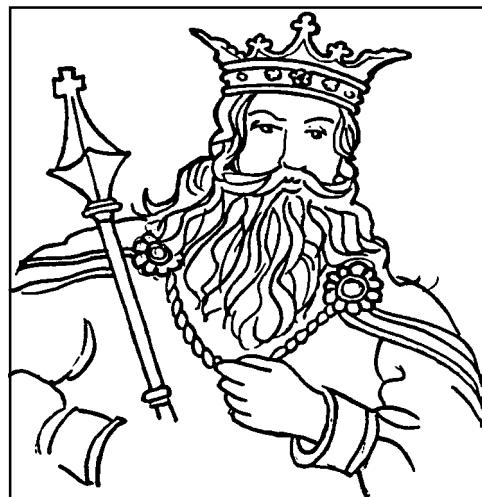

- Ярослав Мудрий (1019 – 1054) дуже мудро княжив. Він один із найславніших українських князів. Ярослав будував церкви, а при них школи і так поширював освіту в державі. А щоб усі однаково та справедливо судили, він наказав списати всі права в одну книгу і назвав її **Руська правда**. З цієї книги видно, що наші предки дуже цінили людську честь, не любили злодіїв та вбивць (однак не запровадили кари смертю) і шанували старших. Усі слов'яни довго користувалися цією книгою.
- Ярослав одружив своїх синів із принцесами, а дочок із королями сусідніх держав. Син Всеволод був одруженій з грецькою царівною, а два інші сини були одружені з німецькими князівнами. Дочка Єлизавета була одружена з норвезьким королем Гаральдом, Анна з Французьким королем Генріхом I, а ще одна – з угорським королем Андрієм. Сам Ярослав був одруженій з Іриною – дочкою шведського короля, а його сестра вийшла заміж за польського короля Казимира. Не дивно, що Ярослава тоді звали тестем Європи!
- Коли княжна Анна приїхала до Франції, щоб одружитися з королем Генріхом, вона була єдина в палаті (крім писарів), що вміла підписати своє ім'я. А коли Генріх помер, Анна правила французькою державою за свого малолітнього сина.
- Ярослав почав будувати церкву Св. Софії в 1036 році на тому місці, де він востаннє переміг печенігів. Церква Св. Софії стоїть до нашого часу, хоч була перебудована в 18-му і 19-му сторіччях.
- У Києві було чотириста церков за часів Ярослава.
- Київ дуже розрісся за Ярослава, тому він поширив вали та побудував троє воріт, через які можна було в'їхати в місто. Найславніші були **Золоті Ворота**, частина яких стоїть і тепер.
- За часів Ярослава засновано **Печерську Лавру** в Києві. Це був монастир у печерах над Дніпром. Ченці жили там у молитвах і в пості. Найголовнішою працею ченців було переписувати книги, бо тоді друкарства ще не було.
- Перед смертю Ярослав поділив Київську Державу на князівства. Він скликав своїх синів і призначив кожному князівство. Найстарший син мав князювати в Києві, а всі інші мали його слухати. Ось як Ярослав поділив державу на князівства:

- Князь Ростислав розбудував Галицьке князівство так, що воно стало головним князівством після занепаду Києва.

- Володимир Мономах (1113 – 1125) був онуком Ярослава Мудрого. Він також дуже мудро княжив, люди його любили й шанували. Володимир написав книгу **Поучення дітям**, в якій описав своє життя й також навчав своїх дітей, як повинні жити та правити державою. Ось що він написав: „Більш над усе майте страх Божий, не лінуйтеся, не покладайтесь на бояр та воевод, самі доглядайте за всім. Шануйте старшого чоловіка, як батька, а молодшого – як брата. Будьте праведними суддями – не карайте на смерть, не кривдіть селян, обороняйте слабших, присяги не ламайте. Гостей і послів добре приймайте, бо вони по чужих землях рознесуть і добру, і злу славу. Не забувайте того, що знаєте, а чого не знаєте, того навчайтесь. Батько мій Всеналод навчився говорити п'ятьма мовами – за це була йому шана від чужих земель.”
- Хоч Володимир Мономах любив мирно жити, він за життя зробив 83 великих походи, 19 разів укладав з половцями згоду і полонив 300 їхніх вождів (малих царів).
- Володимир Мономах був останній могутній князь Київської Держави. Після його смерті Київське князівство почало занепадати, а Галицьке й Волинське князівства почали розростатися.
- Київ перестав бути центром держави, коли був зруйнований. Уперше, в 1169 році, суздальський князь Андрій напав на Київ – два дні грабував і палив будинки; убивав людей – молодих, старих, жінок і дітей; забрав усі цінні речі – ікони, ризи, книжки, дзвони та вивіз на північ до Суздалю й Москви. Тоді, 1240 року, татари напали на Київ, зруйнували його й почали займати всю Україну. З того часу не було вже більше князів в Україні.
- На заході Галицьке й Волинське князівства існували на сто літ довше. Князь Роман Волинський (1200 – 1205) з'єднав князівства в одну Галицько-Волинську Державу. За часів Романового сина Данила (1205 – 1264) князі звалися королями. Останній князь – це король Юрій II. Його отруїли бояри 1340 року й від того часу не було вже більше князів в Україні.
- Після 1340 року вся українська земля перешла під владу чужих держав – Литви й Польщі. І так було аж до XVI-го сторіччя, коли постала Козаччина.

Галицько-Волинський
Король Юрій II